PRACTICA PROTOCOLULUI ȘI CEREMONIALULUI DIPLOMATIC ÎN ORGANIZAREA MANIFESTĂRILOR CU CARACTER OFICIAL (Cazul Republicii Moldova)

Viorica PRUNICI, studentă
CZU: 341.75:327(478)
prunici99@mail.ru

The Diplomatic Protocol Service is a living body in a continuous development, having a democratic and professional nature and meeting the new and the progressive, it appears as the founder and bearer of friendship and collaboration between nations. The diplomatic protocol and ceremony are an important tool and a mandatory means of ensuring the international responsibility of states. The Republic of Moldova being a small state, but with a rich history and culture, has tendencies to streamline protocol activity, even if it does not have inherited protocol traditions.

Experienţa istorică arată că, pentru asigurarea unor relaţii diplomatice favorabile şi eficiente între state, nu este suficientă existenţa unor anumite tradiţii locale, deşi acestea merită toată atenţia, dar e absolut necesară cunoaşterea normelor protocolare și ceremoniale. Alături de alte state, Republica Moldova tinde să-și conformeze activitatea protocolară, să o perfecționeze la un nivel înalt prin organizarea manifestărilor oficiale (vizite oficiale, acreditarea personalului diplomatic) pentru a facilita legăturile diplomatice, politice, economice şi culturale cu țările-partenere.

Cercetarea teoretică și practică a protocolului și ceremonialului diplomatic în organizarea manifestărilor cu caracter oficial a fost posibilă datorită autorilor occidentali: J. Serres, J. Wood, H. Nicolson, H. Kissinger; autorilor din spațiul CSI: V. Egorov, A. Torkunov, A. Ksenofontov; autorilor români: T. Georgescu și G. Caraiani, I. Vârsta, E. Manciur, S. Brucan, iar printre cercetătorii autohtoni s-au remarcat: C. Ejov, A. Ejov şi V. Frunză, V. Rotaru, O. Tărîță, A. Burian, A. Dermenji, care au descifrat uzanțele diplomatice internaționale, etichetei, organizarea instituțională a protocolului,

ceremonialului și manifestărilor oficiale, atât privind statele lumii, cât și Republica Moldova.

Reputatul autor E. Satow punctează că protocolul este o categorie istorică, care nu a fost inventată de o ţară sau un grup de diplomaţi. Acesta este rezultatul unui dialog de secole între ţări şi popoare, o acumulare şi o selecţie nesfârşită de repetare a normelor de conduită, care asigură menţinerea comunicării şi a relaţiilor [1]. La fel, ca şi protocolul diplomatic, ceremonialul, acceptat în politica internaţională, are o importanţă deosebită. Fondat pe tradiţii şi ţinând cont de particularităţile naţionale, acesta creează în fiecare stat condiţiile necesare pentru ca relaţiile dintre guvernele statelor suverane, dintre persoanele oficiale de diferite ranguri să evolueze într-o atmosferă de pace şi prietenie [2, p. 204]. „Respectarea normelor de protocol este o armă a fiecărui oficial, precum și un instrument de reprezentare în viața politică” [3].

În procesul dezvoltării, protocolul a suferit mari modificări. Istoria diplomaţiei descrie cu precizie apariţia şi dezvoltarea normelor protocolare pe parcursul evoluţiei şi progresării relaţiilor dintre oameni [4, p. 106]. Pornind de la istoria Orientului antic, unde s-a păstrat un număr impunător de documente – corespondenţă diplomatică, tratate şi alte acte internaţionale – care atestă existenţa unor norme protocolare referitor la primirea soliilor şi întocmirea documentelor. În Grecia Antică, la plecarea soliei, solii primeau scrisori de recomandare (*symbola*) către proxenii oraşului unde erau trimişi. La romanii antici este cunoscut protocolul proclamării formale a războiului şi al încheierii păcii. În Evul Mediu, normele protocolare au fost dezvoltate, în mare măsură, de către diplomaţia Bizanţului. În cursul secolelor al XVI-lea al XVIII-lea a fost elaborat un nou ceremonial diplomatic. În Epoca Modernă, un pas hotărâtor în dezvoltarea normelor protocolului diplomatic îl are Congresul de la Viena din 1815. În secolul al XX-lea un rol important în desăvârşirea normelor de protocol o are Convenţia de la Viena din 1961 cu privire la relaţiile diplomatice.

Atât în trecut, cât și în prezent a fost și este necesar să existe reglementări clare în ce privește desfășurarea relațiilor dintre state, o ierarhie stabilită între instituții, prevederi precise asupra ceremonia-

lului diferitelor manifestări oficiale interstatale și naționale, asupra ordinii de precădere între personalități publice, a rolului și locului fiecăruia pe scena internațională. Respectarea întocmai a regulilor protocolare reprezintă reușita manifestărilor oficiale, indiferent de regimul politic al țărilor, tradițiile locale în care se desfășoară diverse evenimente oficiale.

Analiza ştiinţifică efectuată pe marginea situaţiei protocolare naţionale denotă că la ora actuală protocolul, ca mecanism de reglementare în viaţa statului moldovenesc, este încă fragil, fără un contur bine determinat, iar lipsa unor norme riguroase care să asigure aplicarea lui este mai mult decât necesară atât pentru formarea unei imagini corespunzătoare în instituţiile de stat centrale, cât şi la nivelul structurilor administraţiei locale.

Republica Moldova cunoaşte o evoluţie rapidă a relaţiilor externe, încercând să-şi ridice şi să-şi consolideze prestigiul internaţional prin intensificarea vizitelor, întâlnirilor, contactelor, subliniind creşterea temeinică şi respectarea strictă a normelor de protocol diplomatic. O anumită practică de primire a înalţilor demnitari străini s-a stabilit în Republica Moldova după declararea independenţei ei în anul 1991, vizitele la nivelul cel mai înalt căpătând o semnificaţie aparte [5, p. 27]. Oricât de curios ar părea, respectarea obiceiurilor şi normelor ce dăinuie de veacuri nu înseamnă substituirea propriilor tradiţii. În momentul când acestea nu există, ele urmează a fi elaborate.

Pregătirea ceremoniilor oficiale, întrunirilor, reuniunilor, celebrării unui eveniment, semnarea unui acord etc., demonstrează clar stadiul relațiilor existente dintre RM și alte state, perspectiva de dezvoltare a acestora încontinuu, înlăturând gafele protocolare. În prezent, vectorul unui asemenea domeniu special s-a schimbat, și anume, prin faptul că are loc o calificare mult mai înaltă a personalului diplomatic, ceea ce semnifică și o seriozitate enormă a instituțiilor statale pentru relațiile externe ale Republicii Moldova.

Ca recomandări relevante, care vizează problemele funcţionării serviciilor de protocol din Republica Moldova, se propun următoarele:

1. Crearea Departamentului Protocol de Stat, care se va afla în subordinea nemijlocită a Guvernului.

2. Aprobarea Regulamentului General de Precăderi ale Autorităţilor şi Instituţiilor în Stat.

3. Experienţa acumulată de către diplomaţia moldovenească ar putea fi utilizată efectiv de către serviciul diplomatic şi alte structuri de stat implicate direct în promovarea politicii externe a Republicii Moldova.

4. În condiţiile sporirii complexităţii relaţiilor internaţionale şi intensificării activităţilor desfăşurate de către Republica Moldova în plan extern, se impune în mod imperios asigurarea rolului coordonator al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în elaborarea şi promovarea unei politici externe coerente şi flexibile.

5. Ar fi bine-venită editarea unei reviste de specialitate cu denumirea „Buletin diplomatic moldovenesc”, în limbile de stat şi engleză.

În concluzie, menţinerea normelor protocolare, evidenţierea necesităţii respectării obiceiurilor păstrate de-a lungul timpului, introducerea modificărilor recente, bine coordonate la nivel internațional vor permite statelor, inclusiv Republicii Moldova, să-și creeze o imagine pozitivă pe arena internațională, să armonizeze relaţiile diplomatice şi să stabilească relații prospere.

Referințe:

1. САТОУ, Е. *Руководство по дипломатической практике*. Москва: МГИМО, 1961. 530 с.
2. BALDRIGE, L. *Codul manierelor în afaceri.* Bucureşti: Intergraph S.R.L., 2005.
3. DERMENJI, A. *Protocolul instituțional. Ghid practic*. Chișinău: Casa Editurii 11, 2021. 184 p.
4. ПОПОВ, А. *Современная дипломатия. Теория и практика.* Москва: Международные отношения, 2014.
5. BURIAN, A. *Regimul de drept al activităţii diplomatice.* Ediţia a II-a. Chişinău, 2005.

Recomandat
Veronica ROTARU, dr., conf. univ.